

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Bohuslava Hnízдила a soudců Mgr. Evy Šonkové a JUDr. Tomáše Langáška v právní věci žalobce: **P. Č.**, proti žalované: **Česká advokátní komora**, se sídlem Národní 16, Praha 1, v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 27. 9. 2010, č. j. 2482/10, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 4. 4. 2013, č. j. 3 A 157/2010 - 31,

takto:

- I. Kasační stížnost **se zamítá.**
- II. Žalované **se** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává.**

Odůvodnění:

[1] Žalobce se podáním ze dne 9. 10. 2010 adresovaným Krajskému soudu v Brně domáhal přezkumu rozhodnutí žalované České advokátní komory ze dne 27. 9. 2010, č. j. 2482/10 (dále též „napadené rozhodnutí žalované“), kterým byla z důvodů uvedených v ustanovení § 18 odst. 2 zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o advokacii“), zamítnuta žádost žalobce o určení advokáta k poskytnutí bezplatné právní pomoci.

[2] Krajský soud v Brně usnesením ze dne 26. 10. 2010, č. j. 30 A 97/2010 - 9, věc postoupil Městskému soudu v Praze (dále též „městský soud“) jako soudu místně příslušnému.

[3] Městský soud v Praze žalobce vyzval výzvou č. j. 3 A 157/2010 - 14 ze dne 7. 1. 2011 k zaplacení soudního poplatku ve výši 2000 Kč ve lhůtě 3 dnů od jeho doručení. Podáním ze dne 20. 1. 2010 žalobce požádal o osvobození od soudních poplatků.

[4] Městský soud v Praze usnesením ze dne 4. 4. 2013, č. j. 3 A 157/2010 - 31 (dále jen „napadené usnesení“), zamítl žádost žalobce o osvobození od soudních poplatků a opětovně jej vyzval usnesením k zaplacení soudního poplatku ve výši 2000 Kč ve lhůtě 10 dnů od doručení. Usnesení nabylo právní moci dne 3. 5. 2013. V odůvodnění městský soud konstatoval, že žalobcovy majetkové poměry by sice samy o sobě odůvodňovaly osvobození od soudních poplatků, ale toto dobrodiní mu nemůže být přiznáno z důvodu zneužití práva. Žalobce podle názoru městského soudu institutu osvobození od soudních poplatků v minulosti opakovaně využíval k zřejmě neúčelné procesní aktivitě, která nesvědčila o jeho upřímné snaze vyřešit spornou věc. Městský soud poukázal na to, že ke dni vydání usnesení evidoval u žalobce 300 žalob, přičemž zneužití institutu osvobození od soudních poplatků nespatořoval jen v množství podaných žalob, ale i ve způsobu, jakým žalobce své soudní spory vyvolává, a co je jejich podstatou. Městský soud poté popsal typický průběh žalobcova postupu vůči žalované straně, jímž je v naprosté většině Česká advokátní komora, a dovedl z něj, že stěžovateli nejde primárně o to, aby se dobral vyřešení sporné otázky a ochrany svých práv; jeho hlavním záměrem je vyvolání a vedení sporu jako takového. I konkrétní skutkové okolnosti předmětné věci svědčily o tom, že žalobce spor tento vedl nikoli s cílem domoci se svých subjektivních práv, ale pouze s cílem samoučelně napadat jakékoli rozhodnutí České advokátní komory. Za této situace považoval městský soud za spravedlivé, aby žalobce nebyl osvobozen od soudních poplatků. Žalobce uloženou poplatkovou povinnost nesplnil, a proto městský soud usnesením ze dne 21. 5. 2013, č. j. 3 A 157/2010 - 36, zastavil řízení o žalobě proti napadenému rozhodnutí žalované.

[5] Proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 4. 4. 2013, č. j. 3 A 157/2010 - 31, podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížnost. Poukazoval zejména na to, že městský soud v napadeném usnesení zavádějícím způsobem popsal skutkový stav předchozího správního řízení, použil nevhodnou judikaturu, dostatečně nereaguje na žalobní body a dopustil se několika formálních stylistických chyb. Stěžovatel pokládá svou správní žalobu za opodstatněnou, čímž podle jeho názoru nemohlo dojít ke zneužití práva, kterým městský soud odůvodnil nepřiznání osvobození od soudních poplatků. Stěžovatel dále namítal, že městský soud nevhodným procesním úkonem fakticky zkrátil lhůtu pro podání opravného prostředku. Stěžovatel v kasační stížnosti nepodřadil své námitky zákonným kasačním důvodům ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). Z textu podání je nicméně mimo jiné patrné, že namítá nezákonnost napadeného usnesení ve smyslu § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. Z jiného důvodu kasační stížnost proti napadenému usnesení podat nelze.

[6] Žalovaná se ke kasační stížnosti nevyjádřila.

[7] Nejvyšší správní soud v posuzované věci nepožadoval zaplacení soudního poplatku ani zastoupení advokátem pro řízení o kasační stížnosti. Za situace, kdy je předmětem kasačního přezkumu usnesení, jímž nebylo přiznáno osvobození od soudních poplatků, by totiž trvání na podmínce uhrazení soudního poplatku či na podmínce povinného zastoupení vedlo k vlastnímu popření cíle, jenž účastník podáním kasační stížnosti sledoval, a znamenalo jen další řetězení téhož problému (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 9. 2007, č. j. 9 As 43/2007 - 77). Nejvyšší správní soud tedy

hodnotí kasační stížnost jako přípustnou, neboť byla podána osobou oprávněnou (ustanovení § 102 s. ř. s.), opírá se převážně o důvody uvedené v ustanovení § 103 s. ř. s. a není nepřípustná ani z jiných důvodů plynoucích z ustanovení § 104 s. ř. s.

[8] Nejvyšší správní soud proto přistoupil k posouzení kasační stížnosti v souladu s ustanoveními § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., vázán jejím rozsahem a důvody. Vzhledem k přípustnosti pouze jediného stížnostního důvodu [§ 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s.] se bude Nejvyšší správní soud zabývat posouzením toho, zda je usnesení městského soudu o nepřiznání osvobození od soudních poplatků v souladu se zákonem. Nejvyšší soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

[9] Nejvyšší správní soud již ve svém rozsudku ze dne 20. 9. 2011, č. j. 2 As 105/2011 - 44 (publikováno na www.nssoud.cz), týkajícím se téhož stěžovatele, podrobně vysvětlil, že samotný počet sporů vedených žalobcem nemůže být dostatečným důvodem k tomu, aby postup žalobce byl označen za zneužití práva, a požadoval v podobných případech po krajských soudech, aby podrobně odůvodnily, v čem konkrétně spatřují zneužití práva ze strany žalobce podávajícího velké množství žalob: *„Lze tedy uvést, že dochází-li ze strany účastníka řízení ke zneužívání institutu osvobození od soudních poplatků, není možné mu tuto výhodu přiznat. Taková ochrana účastníka řízení, byť v tíživé finanční situaci, by se již mýjela se samotným účelem tohoto institutu a potažmo účelem vedení soudních sporů. Na druhou stranu je však třeba zdůraznit, že každou žádost o osvobození od soudních poplatků je nutné s ohledem na okolnosti konkrétního případu pečlivě posoudit s tím, že rozhodnutí o nepřiznání osvobození od soudních poplatků z důvodu zneužití tohoto dobrodiní ze strany účastníka řízení musí být řádně odůvodněno (viz též rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 8. 2010, č. j. 1 As 54/2010 - 29). Nejvyšší správní soud proto dospěl při přezkumu napadeného usnesení městského soudu k závěru, že kromě shora popsané zmatečnosti jeho odůvodnění nelze považovat právě s ohledem na konkrétní okolnosti daného případu ani za dostatečné a přezkoumatelné. Městský soud totiž ve vztahu ke konkrétnímu případu poukázal toliko na počet soudních sporů, které jsou v případě stěžovatele u Městského soudu v Praze evidovány. Jinak však vůbec neodůvodnil, proč jednání stěžovatele ve vztahu k této věci považuje za šikanózní, resp. vedoucí ke zneužití institutu osvobození od soudních poplatků.“*

[10] V nyní posuzovaném případě se ovšem městský soud podobného pochybení nedopustil a to, v čem spatřuje zneužití institutu osvobození od soudních poplatků, dostatečně zdůvodnil. Nejprve konstatoval, že majetkové poměry stěžovatele odůvodňují osvobození od soudních poplatků. Dále akceptoval, že velký počet žalob podaných stěžovatelem proti žalované nelze bez dalšího pokládat za důvod, pro který by mu neměla svědčit možnost osvobození od soudních poplatků. Městský soud posléze přistoupil k popisu jednak typického průběhu stěžovatelových sporů a jednak průběhu nyní posuzovaného případu a podrobně přitom rozebral jednání stěžovatele, které předcházelo napadenému rozhodnutí žalované. Stěžovatel se dle zjištění městského soudu nejprve u žalované domáhal určení advokáta k úkonu pojmenovanému „ratifikace výroku nejvyšším soudem, že něco je exekučním titulem, protože je součástí exekučního příkazu, rovněž že odvolací argumentace není odůvodněním, poněvadž se k ní jako nehodnotící se nepřiblíží“ a když mu byl advokát přidělen, stěžovatel mu odmítl udělit procesní plnou moc. Napadeným rozhodnutím žalované pak byla zamítnuta jeho další žádost o určení advokáta k téže právní službě.

[11] Vycházejí ze skutkového stavu podrobně popsaného městským soudem, nezbyvá Nejvyššímu správnímu soudu než přisvědčit městskému soudu v tom, že jak stěžovatelův obecný přístup k soudním řízením, tak i jeho postup v tomto konkrétním případě lze hodnotit jako samoučelnou snahu o vyvolání a vedení sporu, jehož podstata se vytrácí a stává se bezpředmětnou. Jeho žádost o osvobození od soudních poplatků je tedy nutno klasifikovat jako zneužití tohoto dobrodiní poskytovaného soudním řádem správním. Lze tak uzavřít, že z odůvodnění napadeného usnesení městského soudu je i přes stěžovatelovy výtky dostatečně patrné, že tento soud plně respektoval ustálenou judikaturu Nejvyššího správního soudu, založenou na premise, že ve výjimečných případech lze odůvodnit neosvobození od soudního poplatku zneužitím tohoto institutu, a to za podmínky, že toto odůvodnění bude dostatečně konkrétní, rozumné a přesvědčivé. K dalším námitkám stěžovatele lze souhrnně konstatovat, že většina z nich není vůbec způsobilá zpochybnit věcnou správnost a zákonnost napadeného usnesení (např. vytýkané používání minulého času v odůvodnění atp.). Nejvyšší správní soud nezjistil ani žádné skutečnosti svědčící tomu, že by městský soud fakticky zkrátil lhůtu pro podání opravného prostředku proti napadenému usnesení.

[12] Vzhledem k tomu, že Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost nedůvodnou, nezbylo mu, než ji za podmínek vyplývajících z § 110 odst. 1, věty druhé s. ř. s. rozsudkem zamítnout.

[13] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1 věta první ve spojení s § 120 s. ř. s., podle kterého, nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Nejvyšší správní soud žádnému z účastníků náhradu nákladů nepřiznal, protože stěžovatel v řízení úspěch neměl a žalované žádné náklady s tímto řízením nad rámec běžné činnosti nevznikly.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 21. října 2013

JUDr. Bohuslav Hnízdl
předseda senátu